

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

9 de Expilatoribus hereditatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

1um fecisse conuictus fuerit, priuatus mercede, granis sustineto plagas. Alia, eo tit. 4. l. 8. si tō xupō τῷ δεσποτῷ εἰσερχόμενος ἐν ἀρότοις ἀλα-
 νη, καὶ κέρματα δικάπτει, ἢ σαγύλας, ἢ ἄλλα τῶν ἐπέδωκται, μαδίτι μῆ-
 ροι id est, Si quis tempore messis in alienum fundum ingrediuntur, ut
 fasciculos, vel spicas, aut legumina furentur, plagis affecti, vestibus e-
 xuantur. Rursum, eod. tit. 4. l. 5. εἰς ἑπὶ θύρας καὶ θύρας ἀρόδεται καὶ ἄ-
 μων ἐν διαπῇ ποσὶν ἢ παρὰ τὴν ἀντὶν, id est, Si quis deprehensus fuerit
 in furto stipule alienae, in duplum restituat eam. Quae tamen lex du-
 ra videtur, si pauperes stipulam colligant: nam in lege diuina,
 Leuit. c. 19. sic scriptum, Cum messueris segetes terrae tuae, non tonde-
 bis usque ad solum superficiem terrae, nec remanentes spicas colliges: ne-
 que in vinea tua racemos & grana decidentia congregabis sed paupe-
 ribus & peregrinis capiendis dimittes. ¶ Alia ¶ de furtis vuarum &
 fructuum hortorum singularis haec in Iust. legibus rust. tit. 4. l. 9.
 εἰ ἐν ἀμπέλαις, ἢ κήποις εἰσερχόμενος, εἰ μὲν βρώσιμα ἐλάσῃ, ἢ ἄλλοι
 ἐσθλαί: εἰ δὲ ἐν κλοπῇ φάσσειεν, τὴν ἡμίονον, τὸν χυθῖον, καὶ ἐπέδωκται, id
 est, Vineas aut hortos ingressi, siquid commestionis causa, extra pae-
 nas, in demens sunt: si vero furari deprehendantur, plagis insistentibus ves-
 tibus spoliantur. Huius legis priori parti videtur fuisse agari diuina
 lex, quae ita tradit, Deut. c. 23. Ingressus vineam proximi tui, comede
 vnam quantum tibi placuerit: foras autem ne efferas tecum.

7 ¶ Et ¶ quamuis iure humano non semper licitum sit ingredi
 fundum alienum, per fundum, de seruit. C. c. 1. 1. dist. nec equum
 suum iuxta pascere, l. Quintus Mutius, ad leg. Aquil. P. tamen
 tempore necessitatis, & ad pellendam famem, non erit valde re-
 prehensibile ingredi, & bonis alienis modice vti, c. discipulos, de
 consec. dist. 5. Nec grandis est culpa, si quis furatus fuerit, ut estu-
 rientem impleat animam suam, Proverb. 6. Et si qua urgeat ne-
 cessitas non summa, qui furatur ea mente, ut sibi subueniat, pec-
 cat certe, sed leuius castigatur, c. si quis propter necessitatem, de fur.
 ap. Gregor. at si grauius urgeat necessitas, non peccat. Amarissima
 leges necessitatis abominanda, & truculentissima imperia, vt ait
 Valerius Maximus, lib. 7. c. 6. Et necessitas cogit ad turpia, vt in l.
 palam, de ritu nupt. in P. potissimum necessitas egestatis & famis,
 quae cogit etiam bonos furari, ut ex oratione Salomonis colligi-
 tur aperte, Proverb. c. 30. Mendicitatem & diuitias, inquit, Deus,
 ne dederis mihi, tribue tantum victui meo necessaria: ne forte faciat
 illiciar ad negandum te, & dicam, quis est dominus? Aut egestate
 compulsus furer, & perire nomen Dei mei. Et certe tempore
 tante necessitatis, communia omnia censentur, ca. discipulos, de
 consec. dist. 5. c. 1. 2. dist. Potuitque & debuit credere lex, dominū
 rei, si eam nouisset necessitatem, concessurum: qui pascere fame
 morientes tenetur iure naturali & diuino, c. pascere 86. dist. Sic, si pu-
 tans dominum permitturum, contrectet quamuis rem alienam,
 excusatur a furto, §. placuit, de obligat. quae ex delict. nasc. Et quod
 non est in lege licitum, necessitas facit licitum, c. quod non est, de
 8 reg. iur. ap. Gregor. c. 2. de obser. ieiun. c. quanto, de consec. ¶ Regis
 Rhotarii in legibus Langobardorum, lib. 1. leg. Langobar. l. si quis
 in hortum, tit. de furt. illa, Si quis in hortum alterius intrauerit, vel
 saluerit ad furtum faciendum, componat solidos sex: nam si pro re sua
 9 ingreditur, nec damnum fecerit, non sit culpabilis. ¶ Iustus ¶ in rebus
 Atticis, non licet cuiquam scribit, ex agro Atheniensium natas
 ibi caricas exportare, ut soli loci illius incolae fruerentur. At cum
 multi illarum fures reperirentur, factum est, ut qui illo coram
 iudicibus accusassent, Syrophanta primum fuit dicti, Aibe. lib.
 3. dipnos. 21.

10 ¶ Narrat ¶ Theopompus tamen, lib. 2. P. Pifistratum mediocri-
 ter complexum fuisse voluptates: quare neque in villis, neque in
 hortis constituisset custodes, sed volentes ingredi frui conce-
 debat, atque quae eunquellent capere. Quod & Cimone postea
 fecit, cum illum imitaretur, idem lib. 10. Philippica Athenae. lib.
 12. Dipnos. c. 15.

De Tigno iniuncto. Cap. 8.

Lib. 47. P. tit. 3.

- 1 Tigni appellatione quid veniat, eius actiones, & condemna-
 tiones.
 - 2 Ad exhibendum, & rei vindicationis actiones, quare in tigno ini-
 iuncto dantur.
 - 3 Cuius ruinis non debet deformari.
- 1** Iquis ¶ furatus fuerit tignum, vel quod tigni appellatione ve-
 nit nempel. 1. de tigno iniuncto, Caus. l. adeo 6. §. appellatione, de ac-
 quir. rer. dom. l. tigni 7. ad exhib. l. tigni de verb. sign. materiam ad æ-
 dificandum necessariam: veluti lapides, tegulas, camenta, cal-
 cem, arenam: vel vineæ necessaria, ut per ticas, pedamenta, & fi-

milia: & ea sciens aliena, adibus suis vel vineis iunxerit ex lege
 duodecim tabula. tenetur hac actione de tigno iniuncto, per
 quam qui ita dolo molo iunxit aliena suis, condemnatur in du-
 plum, vt ait Vlpianus, l. 1. de tigno iniuncto, P. l. gemma, ad exhib.
 Præterea & ad exhibendum agitur, rei vindicatione, & condi-
 ctione furtiua actione furti, glo. in l. rem 23. §. tignum, in ver. da-
 scendit, de rei vind. P. ubi explicantur illa actiones, & gloss. in l. 1. in
 verbo, ad exhibendum, de tigno iniuncto, glo. in §. cum in suo, in verb.
 de tigno iniuncto, de rer. diuis. Non tamen vt cōtrabonæ fidei pos-
 sessorem, quia hoc non licet, sed veluti contra eum, quia dolo
 defierit possidere: quod & firmat Paulus, l. in rem 23. §. tignum,
 de rei vind. P. l. quires suas 98. §. fin. de solut. P. Vindicatio tamen,
 vel ad exhibendum non datur in eum, qui ignorans tignum a-
 lienum; suæ rei iunxit: sed in duplum tantum de tigno iniun-
 cto, teste Caio & Paulo, in l. adeo 7. §. cum in suo, de acq. rer. dom. P.
 Paul. in d. §. fin. l. quires & in d. l. in rem, §. tignum. ¶ Porro ¶ hæc
 actiones, ad exhibendum, & rei vindicationis, non competunt
 quando dantur hic, nisi ad effectum iuramenti in litem, & ad æ-
 stimationem eius, quod singulariter interest, gloss. in l. in lito tex-
 tu, in leg. qui res suas, in fin. de solutio. P. ¶ Soluti ¶ enim lex duo-
 decim tabul. vetat, & demoliri inde ædificata, in proxim. cita. le-
 gibus, & §. cum in suo, de rerum diuis. apud Iust. Paul. leg. gemma 6.
 ad exhib. P. in publice utilitatis fauorem: ne ruinis deformis fiat
 ciuitas, vt ait Vlpianus in leg. fin. ne quid in loc. publ. P. quod ne
 fiat, & interdictis, & Senatusconsulto vetatur, l. prator 20. §. hoc in-
 terdictum, in 2. de oper. no. nunc. P. l. 2. §. si quis nemine, ne quid in
 loco publ. P. & l. 2. de adif. priua. C. Neue alienentur etiam a do-
 minis earatione, quæ sublata ædes deformes & ruinosas face-
 rent, Senatusconsulto Amola & Panfa Consulibus facti, l. cen-
 tra 41. de lega. 1. l. senatus, de contrab. emi. in P.

De Expilatoribus hereditatis. Cap. 9.

Lib. 9. C. tit. 32. Lib. 47. P. tit. 19.
Et de expilatoribus, tit. 18.

- 1 Expilata hereditatis actio que, & quando competat, & 2.
- 3 Vxor non conuenitur tali actione, quæ subsidiaria est, & eius pe-
 na civilis, num. 4. & 5.
- 6 Heres subtrahens ab hereditate familiæ circumsunda iudicio re-
 netur.
- 7 Ex hereditate subtrahit etiam per tormentum inquiruntur.
- 8 Expilata hereditatis crimen publicum non est, tamen pena cri-
 minalis.
- 9 Latrones itinerum expilantes viatores, habent iudicium publi-
 cum, acruis puniuntur, & qualis eorum pena in Gallia, 10. 11.
 & 12. & de quibusdam latronibus, nu. 13. & 14.

Ante ¶ aditam hereditatem, illa iacente. plerumque sunt ex
 pilationes & subtractiones rerum eius. He. editati tunc fur-
 tum fit, quæ pro domina est, agere tamen illa ciuili iure non po-
 test: vnde ex prætoris æquitate opus fuit ea de re caueri, l. si quis
 testa. liber. esse iuss. fur. lib. 47. P. tit. 4. Competitque tunc tunc
 actio hæc, quando furti agi non potest defectu potestatis, quia
 ante aditam hereditatem furtum factum est, vel quidem post-
 aditam, sed nondum adepta potestati per heredem, l. 2. de crim.
 expil. hered. d. lib. 47. P. tit. 19. ¶ Rei enim ¶ quæ dominum non
 habet, furtum non fit. Proinde existente eius generis heredi-
 tate, nec furtum proprie est, l. si. eo. in l. l. falsus, §. qui alienum,
 de fur. in P. l. 1. §. Scantola, d. tit. si quis testa. liber. Sc. l. hereditatis,
 70. de fur. in P. ¶ Quod ¶ pertinet tamen ad facti substantiam,
 vere furtum esse: ideo vxor defuncti, hac actione, si quid a marito
 hereditate subtraherit, conueniri non potest, in reuerentiâ præ-
 cedentis matrimonii, Hermog. in l. vxor, §. hoc tit. in P. l. 4. 6. eod. l.
 quamuis, C. de fur. l. heres vxor, de negot. gest. in P. l. 1. rerum amot.
 P. sed ad exhibendum actione, vel petitione hereditatis, l. contra
 nuntium, §. si. eod. Ceteræ autē personæ, quibus reuerentia ea non
 defertur, recte conueniuntur, l. 2. & 3. C. de crim. expi. her. si aliud
 remedium non datur. ¶ Est enim ¶ hoc subsidiarium loco defi-
 cientis actionis, l. si. C. eod. Et ideo hoc crimen expilate heredi-
 tatis succedit in locum actionis furti, vt extra ordinem puniatur
 arbitrio iudicis pro modo admissi, l. 1. & l. diuis, 3. eo P. Colligog
 ex Vlpiano, qui de hoc loquens, Cum, inquit, furti agi non potest,
 solu in superest auxilium præditis, Vlp. l. 2. eod. P. ¶ Dupli ¶ in fa-
 ctum actione tamen solent coercere prætor calliditatem & pro-
 teruitatem eorum, qui hereditatem depopulantur, l. 1. §. hæc au-
 tem actio, si quis test. l. esse iuss. fuer. si dolo malo verfat fuerint
 nam si qua culpa eorum res perierit, actio Aquiliæ legis compe-
 tere po-

re potest. d. §. hec autem actio. Sicuti si ordinario iure quis agere velit, potest a possessoribus hereditatis res petere ea petere, l. 63. §. ibi glo. eo. iii. ¶ Et si coheres supplet, alia expectanda actio est, familie eriscunda, vt in diuidenda hereditate, ad iudicatio- nibus damnum relarciri possit, l. aduersus 3. fam. l. erisc. C. Et ibi Bal. videndus. Et qui communem rem contrectat, non futi ani- mo, sed veluti iure suo vtens, contrectare videtur, l. merito pro soc. Daru. itaque iudicium ordinarium, & actio vtilis familiae eriscunda tantum, si putans se heredem accipiat, Paul. in l. inter co- heredes 45. §. fructus. Et ibi glo. fam. l. erisc. P. ¶ Fit tamen in per- quisitione rerum hereditatis subtraharum seuerissima indaga- tio, etiam per tormenta seruatorum: quod fieri non solet in aliis quaestionibus pecuniariis, vt ait Iulius Paulus, lib. 5. r. c. sentent. 8. iur. 17. de testib. §. fi. ¶ At tamen ad extra ordinariam poenam pertinet, crimen hoc expilatae hereditatis, accusationem quidem habet, sed tamen publicum non est, l. vlti. l. 3. de extraord. crim. P. Dicta poena expilatoribus vt in opus publicum perpetuum, vel temporarium dentur: honestiores ordine ad tempus moueantur, vel patrie fines iubeantur excedere, vel alia ex arbitrio iudi- cis concipienda, quia nulla est certa poena imposita a lege, l. 1. de off. actor. lib. 47. P. tit. 18. vt ait Vlpianus, qui & expilatores atro- ciores dicit esse quidem, d. l. 1. Ve. ut tamen ego expilatores heredi- tatis, esse quidem inter species expilatorum fateor: at poenas proxime allatas, potius ad viciarios pertinere arbitror: qui in vicis vel in viuis viatores vestimentis vilibus quibusque & pretiosis exiunt, brigandos vocat graffatores Latini & latrones praedones, piratas, quorum poena grauior furtum, l. capitalium, §. fa- mosos, §. §. graffatores, de poen. in P. de quib. Caelius Rhodiginus, lib. 22. c. 17. & Alciatus lib. 2. praeterim. Locum tamen eadem poena habere possit, si vsque adeo suppilara fuerit hereditas, vt inana penes fuerit: eddita: q. & indicat nomen expilationis, nempe vt res omnes vsque ad viliora vestimenta fuerint sublati. ¶ Nec dubitarem t. asserere, publicum esse iudicium latronum obfide- dentium vias, etiam si non ingulent homines, sed exspolient tantum, & praedentur, & si furca suspendi debent, l. capitalium, §. famulos, §. §. graffatores, de poen. in P. a. ubi. sed non in re, de seru. fu- giti. C. Boerius. q. 174. num. 2. Prosequuntur enim hoc leges ma- xime, vt nec feriarum causa ab illorum iudicio quiescendum sit: vt de latronibus seu praedonibus Bucellariis & Itauricis monent Caesares, l. prouinciarum, C. de feriis, l. fin. ad leg. Iul. de vi publ. C. Quibus similes insignis perniciet dicit Harmenopolus, ut patet ex eius xxi. de p. naeclus q. d. v. latrones homicidas, & quos vocat Cho- rarios. ¶ Acrius tamen puniuntur, vt commercialia sint, nec latronibus interceptantur itinera. Et publice vtilis est, inquit Vlpianus, l. 1. §. 1. de iis qui deiecer. lib. 9. P. tit. 3. sine metu & pericu- lo per itinera commercii & iter facientibus proficisci. ¶ Constitutio t. Francisci I. regis Galliarum anno Domini 1514. mense Ianuarii statuit, excoisores seu expilatores, dicim? Volens aggressores insidiatores vel graffatores itinera, apprehensos & con- uictos, condemnari poena illa acerba q. obseruata: vt malleis manus quaelibet, & pedes & coxae, & renes f. angantur viuus, demum rota sublati, resupini, in ea membris ita dissectis & contusis ex- tenco corporis misere pendenti. constituantur, victuri quan- diu Deus permiserit, agentes poenitentiam commissorum. Eisdem poenis impositis iis, qui aliquomodo ita laborantibus in cruciatu subuenissent, eosve vel cibo vel medicaminibus iuuissent.

12 ¶ Sunt t. & de his expilatoribus Henrici II. edicta & sanctio- nes quibus & summarie & de plano iudicium latrunculariorib. & iudicis praedialibus conceditur, citra remedium appella- tionis. Lex Salica poenam imponit expilatoribus istis, pecunia- riam quidem, sed grauem tamen habita ratione eius seculi, quo crimina atrociora vix morte pledebantur. Eius haec verba, in l. Salic. tit. 20. de vulner. §. 10. Si quis alterum assalierit in via, & eundem r. auauerit, malberg Chaeoeno 1200. denar. qui faciunt solidos 30. culpabilis iudicetur. Et iterum, in dict. tit. §. 11. Si quis alterum in via assalierit, & spoliare tenuerit. Et ille fugauit, malberg mo- do 1200. denar. qui faciunt 30. solid. culpabilis iudicetur.

13 ¶ Refert t. Paulianus in Corinthiacis, in Isthmo fuisse insignem latronem, Schinnin nomine, vel secundum Eupipidem, in Hip- pol. act. 4. Sinnim. qui cum aliis sociis obfidebat viam, qui ex Trezene Athenas ducit, & hunc cepisse Thefeum, & duabus picis flexis arboribus alligatum, in se redire permittis & laxatis, vitium dilanasse, & sic viam infestam a latronibus tutam reddi- dit. ¶ Fuit t. & Sceiron quoque alius latro Megarensum ty- rannus, qui captos viatores cogebat ad lauandos sibi pedes, quos

deinde maclatos testudini marina in escam obiciebat, eodem supplicii genere a Thefeo extinctus, vt aliquibus placet, Plu. ar- chus in vita Thefei.

De Furtis perpendendis ratione personae, qua furatur, & a qua accipitur. Cap. 10.

- 1 In furto paniendo perpendenda persona furum, 3. §. seq.
- 2 Senatusconsultum de non accusandis latrocinii senatoris ordinis hominibus, eod. §. 2.
- 3 Poena furantis in exercitu.

AD t. poenam constituendam pertinet personarum confide- ratio, & eorum qui furati sunt, & a quib. furati sunt, l. Pedius, de incen. rui. nau. vt in aliis criminibus quoq. se uatur, l. moris est. 9. §. sed enim, §. l. in seruo 10. l. capitalium 28. §. nam omnes, §. §. fi. de poen. P. Arq. adile Agrippa, anno urbis conditae 720. sub Octauio Caesare Senatusconsultum factum, ne quis senatorii ordinis latroci- nii causa in ius vocaretur: eoque tamen huius criminis impuni- tate & in posterum eorum malefactorum licentia pe. missa est. vt ait Dio Cassius, lib. 49. histor. ¶ T. Iunius t. praetor etii feruili probro inde conspersus sit, quod scyphum au. eum in conuiuio Claudii Caesaris surripuisset, tamen a Claudio furti damnatus non est: sed postera die in conuiuium cum aliis iterum admittus, Solum omnium Iunio, fictilibus ministrari iussit, vt auctor Corne- lius Tacitus, lib. 17. annalium. ¶ Leges t. duodecim tabul. Gell. lib. 11. ca. 18. ex manifestis furibus liberos verberari addicere ei, cui factum furtum fuisset, si modo id luci fecissent, nec te telo de- fendissent, statuerunt. Seruos autem furti manifesti prehenfos, verberibus affici, & saxo praecipitari: pueros impuberes praetoris arbitrio verberari. noxamque ab iis factam sarciri. Et in summa, inquit Plato, Dialog. 12. de legib. lex aliquando ex eodem furto alium alio seuerius punit: non ratione quantitatis furti, sed quod alter sit insanabilis, sanabilis alter. Proinde etiam qui saepius cri- men hoc admittit, grauius puniendus est, l. capitalium, §. solem. de poen. in P. l. 3. de pat. por. C. de re aliena celata saepius, in l. quicumque 4. de seru. fugit. lib. 6. C. tit. 1. ¶ Et t. scriptum apud Florentinum 4. lib. 4. M. Catonem memoriae prodidisse, in furto deprehensis inter commilitones, dexteram esse praecifas: aut si lenius animad- uertere voluissent principes, sanguinem missum. Plura alia de personis annotare licet, ex his quae in superioribus retulimus, percurrendo variarum gentium de furtis leges. Ex quibus & ista pauca in hoc caput monitionis causa conieci.

De crimine Rerum amotarum. Cap. 11.

- Lib. 25. P. tit. 2. Lib. 5. C. tit. 21.

- 1 Rerum amotarum actio que. §. pro quibus. §. seq. Et quae vxor in maritum actione furti non agat, nec econtra, eodem.
- 2 Rerum amotarum actio quas habeat alius affinis, pro quibus detur, quibus & quando 3. §. 4.
- 3 Furti quando agit in conuicem coniunx.
- 4 Vxor vel maritus quando amouisse res coniugis dicitur.
- 5 Amotarum rerum actione quid consequatur.
- 6 Amotis rebus a coniuge quando detur actio de peculio in patrem eius.
- 7 Iuramentum delatum furi referri non potest.
- 8 Compensatio potest obici a conuicte actione rerum amotarum.

AD t. distinctionem personarum maxime pertinet, rerum amotarum tractatus: in quem, quia societas vitae & commu- nicatio diuini & humani iuris est inter coniuges, l. 1. deris. nupt. in P. l. fi. §. 2. ad municip. P. l. vxor, de crim. expl. l. hered. reuicimus a- ctionem furti pro rebus subtrahis, amotis, celatis consumtis vel a marito vxori, vel ab vxore marito Quia furtum proprie no est, vel si sit, vt in rei veniente est, l. penuli rer. amot. P. furti non datur actio turpis, in honorem matrimonii transacti. l. 1. §. 2. eod. l. ad- uersus. C. de crim. expl. hered. l. quamuis 17. C. de fur. l. si quis vxori, 53. eo. tit. P. ¶ Nec t. hic lex inspicitur vtriq. namq. haec actio da- tur, Marc. l. 11. rer. amot. in P. Et quia pedet haec actio amotarum rerum facta non vtuntur conuicte amouentes praescriptione, ne conueniantur ultra quam facere possunt, Paul. l. si cum mul- lier 21. §. fi. eod. Condictio tamen diuigerit in personam amouen- tis, Caus. l. rer. amot. 26. eo. vt id non infamet, exemplo aliarum condictio- num, l. cessat 31. de act. in P. Concurrit tamen & vindic-